

CHƠN LÝ 18

TÁNH THỦY

QUÂN TỬ TÁNH NHƯ THỦY

Ông Không Phu Tử: Phu là trượng phu, Tử là chí quân tử. Chí quân tử cửu châu lập nghiệp, đại trượng phu tứ hải vi gia. Người trượng phu quân tử như mây như nước, trôi bay khắp cùng thiên hạ, do đó mà được chỗ hơn người.

Có người lại gọi nước là Trời, vì nước trong nổi lên lớp trên, mặt kiếng nước có ánh sáng ngũ sắc soi rõ tất cả muôn hình, gọi là mặt trời. Nơi mặt biển, trời nước dính liền một màu tiệp sắc, gọi đó là chân trời; trên trời có chi thì xem trên nước sẽ thấy, cho nên trời là nước vậy.

Trời là lớp trên thanh nhẹ, chớ không phải không gian trống lỗng. Trong vũ trụ không gian, bao bọc những quả địa cầu, không có đâu là trên dưới. Tiếng nói lớp trên đây là nước, còn chất nặng dơ lóng xuống là đất, thế mới gọi trời trên đất dưới, hay nước trên đất dưới. Câu nói ấy chỉ nơi sự sống của loài người, câu nói so sánh để dạy trẻ em rằng: Thiện là đạo, là thiên đường, như nước trong sạch trên cao, còn ác là vô đạo, là địa ngục, như đất dơ bẩn dưới thấp. Thiện là còn có đường đi xa dài, ác thì bị đoạn ngắn chẳng bền lâu. Thiện là lý trí tinh thần như nước, còn ác là sự vật, vật chất, đất bùn như khám ngục.

Người quân tử trượng phu tức là như trời nước, bao la rộng lớn, có khác hơn kẻ ác tiểu nhân, thất phu, giống như hột cát hang sâu.

Giáo lý ấy chỉ dạy tâm người, chớ địa ngục thiên đường là không phải cần ở nơi đâu đâu cả.

I

Nước là một chất lỏng chan hòa với tất cả các chất, cũng như sự không xan tham, chan sót sống chung cùng với cả chúng sanh. Nước bao giờ cũng mát, dầu phải bị cơn đốt nấu đi nữa, thì sau khi đó nó cũng mát trở lại tánh cũ. Cũng như người quân tử không bao giờ sân giận, dầu phải bị ai gây gổ, khêu chọc thì cái nóng ấy cũng chỉ trong giây lát mà thôi. Vì bởi người đã quen tánh mát, tánh mát đã tự nhiên, để tự nhiên là nó mát lấy nó.

Nước màu sáng trắng cũng như trí của quân tử chẳng chút si mê. Mặt nước thì bằng phẳng, sáng rõ và tự nhiên cũng như sự im lặng, chơn như, sự công bình theo đạo lý, như sắc diện sáng rõ của bậc quân tử trượng phu.

Nước thì trong như lòng không dính lợi của nhà đạo. Vị của nước ngọt giống lời nói của người hiền. Nước ngọt lỏng nhẹ hay chảy có đường, nên kêu là sự nho nhã, nhu hòa, nhu đạo.

Nước thì lưu thông không chi ngăn bít được, cũng như nhà thông thái châu du thiên hạ, chỗ nào cũng đến. Nước không có hạt phân tách, cũng như lòng sống chung từ bi bác ái, đại đồng, bình đẳng của nhà đạo đức, không chia rẽ phân biệt, ích kỷ tư riêng.

Nước chỉ có một màu sáng trắng, tức là sự thanh bạch của các vị đạo sư. Nước cũng có vị lạt, nhưng khi biến sanh đất thú cỏ cây sắt đá... thì lại có đủ vị mùi; cũng như pháp giáo của Thánh Hiền, lời lẽ rất tầm thường mà tánh cách của lý nghĩa rất quý, hay, màu nhiệm, do đó mà sanh đẻ ra tất cả chúng sanh sự sống.

Thiếu ăn thì người ta còn nhịn được, chớ thiếu nước ắt chẳng xong. Cũng như không có ác là không sao, chớ mất thiện lành thì người ta phải chết.

Tuy nước ao này ao kia cách khoảng, nhưng nó cũng có hang mạch thông đồng; cũng như xứ đạo đức bên này, nước quân tử bên kia, tuy ở cách xa chớ tinh thần lý trí diễn lành lúc nào cũng dung hợp làm một, mà không ai ngăn cản được.

Nước bao giờ cũng thấm nhuần trong đất, làm cho đất dính liền không đến nỗi phải khô khan rã bụi. Cũng như giáo lý Thánh Hiền lúc nào cũng từ bi thương xót kẻ lợi danh ác quấy, ban bố dạy khuyên, cảm hóa lần lần, chớ không nỡ để cho họ chia rẽ tương tàn, sát hại với nhau.

Không ai chém giết đánh đập được nước, dầu sau cơn bị động rồi thì nước vẫn trở lại yên lặng bằng phẳng như nhiên, như không có hề hấn chi. Người quân tử cũng vậy, chẳng bắt bình ai cả, chẳng chi làm tổn hại xao xuyên tâm người. Dầu ai có múc nước uống, đem nước nấu khô, hay là đổ đi đâu thì nước bao giờ cũng trở về với nước. Hoặc còn là chất nước trở về, hoặc nước chết thân hình, còn lại hồn linh của nước làm mây và hóa mưa, là sanh thân trở về với nước lại y như cũ. Khác nào người đạo dầu bị ai cám dỗ bắt đi đâu, dầu cho lợi danh nào ràng buộc, thì lòng đạo bao giờ cũng trở về với đạo, chẳng trở lại bằng xác thịt được, thì khi chết đi, linh hồn cũng trở về sanh nơi xứ đạo của mình; nên gọi xứ của người quân tử chỉ có thêm chớ không có bớt, không hề thất lạc, rơi mất một người. Vì người quân tử không hề vong bản bỏ đạo, mà chịu đi xu hướng ở lại với ai ai, chớ lợi danh. Người quân tử chẳng mất, cũng như nước bao giờ cũng vẫn còn hoài hoài.

Nước của một quả địa cầu, dầu có trôi chảy thành mây, nhưng xoay đi lộn lại, đời đời kiếp kiếp vẫn y nguyên một mực, không dư không thiếu, khác nào người quân tử cư xử với đời lúc nào cũng vậy, chẳng lưng chẳng đầy, sau trước không sai khác. Nước tuy dẻo dai mềm yếu nhu nhã nhu hòa chan sót theo hình lớn nhỏ, mà lại bền bỉ mạnh cứng to lớn nặng nề. Cũng như biển đã mênh mông to lớn, cũng như thùng nước nặng, cũng như máy chạy mạnh bằng nước, cũng như nước còn hoài không mất, không chết bao giờ.

Nước bao giờ cũng như con của tất cả, mà nước cũng lại là chúa tể, là cha nuôi, là mẹ sanh, là thầy dạy của tất cả chúng sanh vạn vật, vì cả thủy đều do nước mà ra. Chữ “quân” là vua của người tôn, chữ “tử” là con của người tự mình gọi, mà đạo quân tử là che chở sanh sản giáo hóa cả muôn loài, cao quý vô cùng. Tuy mềm yếu lỏng nhẹ trôi chảy chiều chuộng như sợ sệt, ai muốn sao theo vậy, cũng như không ta, không tự chủ, không nhứt định, là cái sống của chúng sanh, sống theo nhơn duyên, mà như thế mới là một sức mạnh to lớn, ích lợi bền dài sống mãi.

Người quân tử thắng được cái ý của mình, thắng được cái thô lỗ cộc cằn, thắng được cái dốt nát ngang bạo, thắng được cái tự đắc tự cao, kiêu hãnh ngã mạn chấp ta của mình, nên gọi là cái thắng cái hay của sự mới mẻ lạ lùng, ít ai làm được mới là quý.

Sự thành công của người quân tử cũng như hột mưa chảy thành đường trên đất và lồi rủ bòn vét, kéo đất xuống dòng sông, làm cho nước càng cao đất càng thấp, nước trời dung lên đất kia phải mòn lặn xuống, cũng như nước chảy đá mòn. Nước thì bao giờ cũng ở trên đất, dầu nơi chỗ núi gò cao, nước ở hồ thấp, chớ nước cũng đang ở trên đất, hay như gặp chỗ đất thấp thì nước lại phủ tràn bít đất, mà đất thì không bao giờ bít nước được, vì không ở chỗ đó là nó sẽ trôi chảy lại chỗ kia. Cũng như trên mây thì hơi nước ở trên hơi đất, như khi đám mưa xuống thì nước cũng đọng trên chót núi, trên đỉnh nhà mà thôi.

Thế nên gọi thiện là đầu, ác là chơn, nước là đầu trên, đất là chân dưới. Người quân tử là kẻ trên đầu của chúng sanh cũng y như vậy, ai mà không tôn kính mến trọng. Ai mà không phải đem của cải tô đắp, nâng cao người quân tử. Ai mà không đem vật chất kéo trôi theo nguồn đạo. Ai mà chẳng hạ bỏ xác thân đối với đạo thiện trên cao. Dầu cho cõi đời, cái ác cao đến mấy, vật chất chỗ nào cao nhiều, thì cái thiện bị lấn áp ở thấp sâu, chớ không phải thiện là ở dưới. Trái lại xứ nào cái ác thấp và vật chất ít, là đạo đức sẽ phủ tràn giăng bủa, như nước ngập mênh mông kia vậy. Nước là đạo là pháp, nước là thiện là lành. Nước là sống đời vĩnh viễn, nước ấy là tánh của người quân tử, là tâm của Phật, là thân của trời, là trí của loài người mà khi xưa các bậc hiền triết muốn cho chúng sanh tập theo tánh nước, ăn ở sống đời nên đặt tên là nước. Nước là dân, dân là đạo, đạo là tâm thủy, tánh nước đó. Người lo việc nước tức là lo trau dồi tâm thủy, tập tánh quen như nước, chớ nào phải là sự đánh giết ai đâu. Nước là quân tử, là Phật, mà các bậc đại hiền muốn cho tất cả đều tu, và chỉ đạo cho ngó thấy, lấy nước mà so sánh cho dễ hiểu, mong cho cõi đời trở nên xứ Phật, xứ đạo đức, xứ hiền lương, chớ nào có bảo việc hơn thua tranh lợi.

Nước có đất gọi nước dơ, người quân tử không dơ vì cái lợi, và bỏ cái lợi là đất xuống dưới đáy chơn, hay xô tạt qua hai bên lề mé, chớ nước chẳng chịu điều dơ mãi. Người ta giặt rửa cái dơ vào trong nước, thì với sự yên

lặng, cái dơ lóng xuống đáy, hay cùng có sóng gió là cái dơ ấy bị tạt thải lên bờ. Sự điềm tĩnh của người tu cũng y như vậy, hạ bỏ tất cả phiền não xuống tận đáy lòng, cùng khi nói làm là xô dẹp qua một bên, mà tánh người tu vốn thường trong sạch và yên lặng. Nước dơ thì tự nó rửa lấy nó bằng sự yên lặng chớ chẳng nhờ ai, hay là tự nó nói làm xô đẩy theo nhưn duyên êm ái, chớ chẳng sát phạt nặng lòng ai tất cả. Món đồ dơ lấy nước rửa, người dơ lấy nước tắm gội, còn nước dơ hay quân tử người tu có dơ là tự họ rửa lấy, chớ chẳng phiền ai. Ai ai cũng uống nước mà sống, tắm nước làm sạch, gạn nước thì mát. Cũng như vậy, nghe đạo đức mà no, đã khát và vui sống, dùng pháp lý mà gội rửa thân tâm, gạn người tu quân tử thì thân tâm mát nhẹ, trí sáng làu làu.

Dầu nước ao, nước sông, nước rạch, nước nguồn chảy đổ vào biển cả, bao nhiêu màu sắc đều hóa một màu. Cũng như bao nhiêu tông giáo, giáo phái, chi nhánh, pháp môn của đạo đức, đều đến gồm về có một mục đích là Niết-bàn nhà đạo. Và khi mọi người đều đến mục đích đắc đạo rồi, thì không còn thấy mình chia rẽ xa lạ, phân biệt màu sắc với ai ai kẻ khác, như hồi thuở còn đang tu, đang mang xác thân đen trắng của khi trẻ nhỏ. Vậy nên màu của chúng sanh là màu đạo đức, chỗ ở của chúng sanh là ở Niết-bàn, trước sau ai ai rồi cũng phải gặp nhau nơi ngày cuối chót kia thôi.

Nước biển thì bay lên không trung làm mây, và mây mưa rưới lại sông ngòi, sông ngòi đổ tuôn trở về biển, phận việc xoay tròn như thế, nên nước biển vẫn mãi một mực, không cao thấp và chỉ còn tồn lại một chất mặn lâu năm của đồ dơ, chất mặn dơ ấy hóa lẫn ra sắt đá. Cũng y như thế, trong tâm người quân tử lọc chứa cái dơ lại mà bỏ thành sắt đá cứng trơ vật chết, còn cái thiện pháp như mây khí, đã ngọt sạch lại mát trong, thì đưa lên cao để ban rưới bố thí cứu giúp, nuôi sống cho người đời, và để lòi quên chất dơ ác trọc của đời, đem vào chôn sâu nơi đáy biển của tâm người, cho thành ra sắt đá, bỏ trơ để dùng vào việc khác nữa. Phận sự của người tu là phải tế độ sàng lọc các pháp của chúng sanh, phải y như vậy mới gọi là con rồng ở trong biển phún mưa giúp đỡ thiên hạ.

Trong biển không bao giờ chứa một cái tử thi hay một món vật chất, các vật ấy phải bị lóng chôn sâu vào đáy đất, hay bị tạt lên bãi mé, hoặc nổi cù lao, mà trong nước thì không có chứa món chi cả. Thật vậy, trong tâm

quảng đại vô biên của nhà đạo, đâu có thiên vị dung chứa một xác thân hay của cải của ai ai. Trí của nhà đạo lúc nào cũng không không trống rỗng, trong sạch như nước mát không chút bụi bặm, chỉ biết có đạo lý tinh thần mà bỏ qua xác thân của cải, cùng hạ đẹp xuống dưới chân đường, đặng thông thả mà lo việc sống chung trong thiên hạ, để trí bao la.

Người ta thường tắm mưa, nước rớt trên đầu không sao, chớ đất rớt trên đầu thì ai cũng phải bị hại. Cũng giống như vậy, lời đạo đức từ trên dạy xuống thì ai cũng nên, lời ác trược đè dạy thì ai cũng phải khôn lụy.

Người ta đội lẽ phải đượ, chớ chẳng ai đội cái ác đượ, cũng như người ta không bao giờ bị chết chôn trong nước, chỉ có đất là chỗ chôn người thôi. Còn người quân tử thì không chết vì lợi, không bị lợi đè chôn, nên mới gọi là người sống mãi trong đời. Người ta vì làm ác mà bị chết, chớ kẻ thiện có ai đi giết hại để làm gì. Vậy cho nên kẻ thiện là không chết, không bị chôn, và cái thiện chẳng có giết chôn ai cả.

Những khi bão tố nước đục dâng lên, tràn vào ao nước trong cao ráo, khi đến đó rồi là ở yên đó và lần hồi lại phải tự lóng trong, theo như chất nước ao trong. Cũng như thế, một xứ có đạo quân tử, bao giờ cũng không ngăn cấm ai cả, dầu ngoài xứ có ai vào vì lòng tham muốn danh lợi, thì khi vào ở yên đó rồi, không có vật chất chi bám níu nên cũng phải tự sống lo tu theo đạo như người. Vì bởi xứ quân tử không cần lầu đài xe cộ, dư giả khoe khoang, cũng như nước trong không cợn bụi nên chẳng cấm cản ai hết, mà trái lại những ai đến đó đều phải quy tùng, trộm cướp chiến tranh không hề có đượ.

Nước ao trong chảy ra ngoài sông đục, cũng như đào đất moi giếng gặp nước trong, nước trong ấy ai cũng quý giá hoan hô cất giữ. Người đạo đức của một xứ, khi ra đi đến đâu cũng đượ làm thầy thiên hạ, khắp xứ thấy cây nhờ tôn kính.

Ví bằng khi nước dơ tràn ngập đến, người ta nếu có ích kỷ muốn giữ nước ao trong, thì lấy đất đắp ngăn chặn lại, đất ấy tức là vật chất, của cải, tiền tài. Cũng như nếu có kẻ vì tham muốn đến cấm dỡ giành giựt của cải mà toan phá bỏ đạo lý tu hành, thì người ta liền đem của cải bố thí giúp cho họ, mà ngăn ngừa cái hại. Cũng như cho cơm kẻ ăn mày ngoài cửa thì họ

mới chịu đi, khỏi phải bị vào trong nhà khuấy rối. Như thế, đạo lý là nước ao trong cao ráo, nước đục dơ tràn lên là sự sôi nổi của ý muốn tham, tiền của là đất đắp bờ và con đường đi của người là trên bờ lộ của cái ấy. Tức là đường đi ở trên đất, đạo trên vật chất, chớ chẳng phải đường ở trong đất, dưới đất hay là đạo mà có ở trong vật chất bao giờ. Ở trong đất, vật chất là khám ngục, gọi địa ngục, kẻ để vật chất lên cao khác nào đã chết như thầy ma dưới ma.

II

Nước và đất khác nhau xa lắm, đất là chất bỏ lóng xuống dưới nước, tức là phần của nước. Cũng như người ở trong vật chất, như con ở trong bụng của mẹ, ở trong cảnh ngộ đắm mê mờ.

Nước cũng có tiếng thanh trong khi bị động chạm, nhưng rồi biến liền tan mất như thường không dấu vết. Cũng như người quân tử danh tiếng lừng lẫy vang động và rồi im lặng với thời gian không dấu vết tai hại. Khác hơn đất cũng có tiếng động kêu khua, nhưng sau đó vết tích còn hoài, sự đau đớn không lành mạnh, giống như kẻ làm ác bằng vật chất thì di tích thán oán của nó phải bị sự ghi chạm kêu ca mãi mãi.

Nước có đường nên kêu là đạo, đất không có đường nên kêu là vô đạo. Đất là con của nước, bởi nước lóng nuôi sanh. Nước là bà mẹ hiền, đất là đứa con khờ dại, dơ dáy tội tăm mê muội. Cũng như kẻ ác là con của người thiện, ác là đứa con nhỏ dại hay phá hại mẹ lành, nhưng trái lại mẹ lành bao giờ cũng tha thứ cho đứa con ác dại. Tuy vậy chớ con đánh mẹ, mẹ chẳng đến nổi gì mà con thì mang hại, cũng như lấy đất liệng vào nước, nước vẫn như thường mà đất thì tan rã. Kẻ ác cũng thế, tự mình hại lấy mình, sức mưu của mình làm cho mình chết khổ, chớ kẻ thiện kia nào có sao đâu.

Vả lại, trong đời không ai nở đi giết hại đáng trọn lành cả, còn kẻ tội ác thì khó an toàn thân mạng. Người ta ban đất cuộc đất chớ nào ai ban nước cuộc nước. Đất có cao thấp là như giai cấp thế quyền, bị người ta cuộc cái cao, bị gió thổi quét cái cao, cái cao phải bị mòn bởi giẫm đạp cho thấp xuống. Thật vậy, ai cũng muốn đắp cái thấp vì thương và ghét cái cao mà muốn hại.

Cũng như vì lợi, con người mới ác gian khổ não, từ sự cuốc đất đến cuốc cỏ cây, cuốc thú, cuốc người cũng vì cái lợi, mà cái lợi ấy sẽ ra phân và thành lại món ăn. Sự cuốc để gieo trồng cái giống ác, để rồi ăn đắng cay chua chát sanh bệnh. Thế mà người ta vẫn cuốc để cho mệt, để cho chết, cho mau già, cuốc lỗ để chôn mình, khác nào sự đào hang như con dế, cố moi lấy cái chỗ thân nằm chết, để chịu sự chết vô tình của bao bàn chân giẫm đạp nát xác, rã hình mà không ai hay biết xót thương giùm.

Kìa đất có lỗ hang là nơi sụp đổ, chỗ chôn thân, thế mà chẳng ai đành lia mặt đất để bay cao tránh khỏi. Lắm kẻ lại đội đất, đội cái lợi, vật chất, tiền tài lên đầu cùng phủ che bốn phía, để tự hãm giam giết lấy tâm mình, rồi lại kêu la giãy giụa, nóng tiết hung hăng giữa nơi cô quạnh để làm trò cười cho thiên hạ.

Đất thì hay đứng cao làm vách mới phải ngã nhào, khác nào sự không công của người hay giỏi. Đất thì lục cục to nhỏ chen nhau xô sát, khác nào những gia đình, xã hội thế giới tranh đua.

Đất không ai động nó cũng nứt, cũng như vì tham, vì lợi thì chia rẽ đồng bào. Đất hay sanh thú và là chỗ ở của thú, với quỷ ma hang động, giống in như xứ lợi nhiều, vật tốt là chỗ chứa kẻ ác gian xảo quyệt, trong đời là chỗ kẹt đất hang sâu.

Một đứa trẻ sanh ra rớt trên đất, người ta đi trên đất, người dọn dẹp cỏ gai nơi đất để có đường đi, người ta quét lượm rác bụi để đem vất thải. Có khác nào sự vô ích chướng ngại của kẻ tham gian vì lợi, nên phải bị chết bị dày, để nuôi tạo người hiền có học trên cõi xa dài, rộng sạch tinh khiết của thời gian.

Tuy đất bụi năng chứa vàng ngọc của báu, tuy sanh sản cỏ cây, thú người... nhưng dầu người ta có mang nhớ công ơn nó, thì cũng phải giẫm đạp bới xới giết hại nó mà thôi. Kẻ ác cũng thế, cái tham quấy dơ bẩn của nó là phân chất giúp cho kẻ trí người hiền, giúp cho tinh thần mạnh lớn. Mà trái lại nó là vật cản dưng, khi hư bỏ thì chẳng ai lại tiếc giữ nhắc ơn. Đời của nó chỉ là sự tội mọi, hy sinh chết mình mà không ai thương xót để dành chi cả, vì nó là đất tro tro, là vật chết, là cát bụi bay theo luồng gió, chớ nó nào có biết chi chi, cái chủ, cái sống, cái ta và ta là ai.

Đất là đứa trẻ chết trơ, nước như bà mẹ sống cử động.

Đất như kẻ ở tù, nước như người thông thả chơi dạo.

Lớn hơn hết là nước, vì nước mênh mông. Nhỏ hơn hết là đất, vì đất có từng hột nhỏ.

Đời sống của đất như đứa nhỏ, để rồi sẽ lớn và biến đổi khác hình, chớ không phải là đất mãi một màu.

Đất cũng như thân sống mà nước là miếng ăn để sống, không nước sanh ra và nuôi thì đất phải chết trơ.

Nước ví thể linh hồn, đất là xác thịt, thiếu mất linh hồn là như kẻ chết người điên.

Sự thiện ác cũng giống y như vậy đó. Trên là trời nước, dưới là đất, giữa là hột giống Nhơn người. Người là đạo trên ác dưới thiện. Đạo ấy là thời gian mãi mãi, là sự sống sạch sẽ bằng thẳng, xa dài rộng lớn, gồm cả các pháp lành, dứt đi các điều ác. Đạo ấy là con đường giác ngộ của người, nên gọi đạo người là đạo Phật, Chánh đẳng Chánh giác Trung đạo, là chủ Nhơn hột giống, do nước đất sanh thành dưỡng dục, giáo lý chẳng hay cùng.

Tóm lại: Có nước mới có đường đi là đạo, đạo của người quân tử, đạo làm con mà người ta trọng là vua. Đạo ấy mới là sự giác ngộ thật hành của tất cả chúng ta, mà đừng ai để làm cái đất tan rã, cái nước chảy trôi là cái chết, cái khổ không đâu rộn nhọc. Mà chúng ta phải là những cái cây cao sống mãi, đứng hoài, rút lấy trong đất nước, ác thiện, cái sống, cái giác để nuôi nhánh lá, hoa trái để dành hột giống khô mãi mãi, là cái chơn như bất diệt ở nơi đời, làm cái sống đời đời, hay nói đúng hơn là có cõi đời trong nước đất. Như thế há chẳng hay hơn!

Thân ta là đất sanh bởi nước.

Tánh ta là nước sanh bởi gió.

Trí ta là gió sanh bởi lửa.

Tâm ta là lửa sanh bởi đất.

Tánh nước thì năng tắt trừ tâm lửa. Trí gió thì hay thổi quét thân đất. Người sống đời như nước gió, ấy là kẻ bề trên, cao hơn thiên hạ là kẻ ở trên

trời. Vậy ai muốn làm Trời thì hãy xem mình như nước gió và tránh xa chỗ đất lửa kia đi.

Còn như ta muốn làm Phật, giữ luôn cả đất nước lửa gió thì nên nhớ rằng:

Có nước thì đất mới sống – là thân.

Có gió thì nước mới sống – là tánh.

Có lửa thì gió mới sống – là trí.

Có đất thì lửa mới sống – là tâm.

Nghĩa là sự nóng lạnh mát nguội phải dung hòa, đừng cái nào nhiều ít mà mang khổ. Hay cũng như là sự ở đời phải có lỏng, có đặc, có hơi, có nóng đều đủ mới không tai nạn. Mà nên nhớ rằng thái quá bất cập là sự tai hại không vừa, nếu thiếu một pháp thì ba pháp kia cũng khóặng bình yên đứng vững. Chính cái sống là sự giác ngộ, ấy là người biết sống, muốn sống, có cái sống và sống mãi đời đời. Hiểu nước là để hiểu đất và đặng hiểu luôn cả lửa gió. Người mà biết rõ tứ đại tức là Phật.

Vậy chúng ta nên phải làm Phật, và đặng cho cõi đời trở nên xứ Phật thì quý biết dường nào! Sao ai ai lại chẳng cầu mong “MỘT LỄ SỐNG”.

Vì ai ai cũng là Phật, tánh thủy hết.